

YAZILI BASINDA AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURU YAŞLILAR*

ELDERLY WHO ARE VICTIMS OF DOMESTIC VIOLENCE IN WRITTEN PRESS

Hande ŞAHİN**

Sibel ERKAL***

Barış DEMİREL****

Öz

Aile içi şiddet mağduru yaşlılar ile ilgili yazılı basında çıkan haberlerin retrospektif olarak incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada tirajı en yüksek 4 gazete araştırma kapsamına alınmıştır. Çalışmanın örneklemini bu gazetelerde yer alan aile içi şiddet mağduru yaşlılar oluşturmaktadır. Farklı gazetelerde yer alan aynı haber ya da haftanın farklı günlerinde tekrar yayınlanan aynı haber bir kez ele alınmıştır. Buna göre 88 habere ulaşılmış, taranan haberler mağdurun cinsiyeti, yaşı, şiddet uygulayan kişiler, şiddet nedeni, haberin geçtiği şehir, aile içi şiddet olayının sonucu değişkenlerine göre gruplandırılmış ve yüzdelik olarak değerlendirilmiştir. Araştırma verilerine göre aile içi şiddete uğrayan yaşlılar arasında 75-84 yaş grubunda olanlar, kadınlar, oğlu tarafından şiddete maruz kalanlar, parasının alınması amacıyla şiddet görenler ve uğradıkları fiziksel şiddet sonucu yaralananlar önde gelmektedir. Haberin konu olduğu iller sıralamasında ise; İstanbul ilk sırada yer alırken, bunu sırasıyla Adana ve Diyarbakır izlemektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi Şiddet, Yaşlı, Yazılı Basın.

Abstract

In order to retrospectively review the news published in connection with domestic violence victims aged, the highest number of newspapers in circulation was included in the study. The sample of the study is the aged victims of domestic violence in these newspapers. The same news in different newspapers or the same news that was republished on different days of the week were handled once. According to this, 88 reports were obtained and the news items were grouped according to the gender of the victim, age, violent people, the cause of violence, the city where they reported, and the resultant variables of domestic violence. According to the survey data, among the elderly who are suffering from domestic violence, those who are in the 75-84 age group, women, people exposed to violence by their son, people who are violent for taking money and those who are suffering from physical violence are leading. In the order of the stories that are the subject of the news; While Istanbul ranks first, it is followed by Adana and Diyarbakir respectively.

Keywords: Domestic Violence, Elderly, Written Press.

1. Giriş

İnsanlık tarihi boyunca var olduğu düşünülen aile içi şiddet, sağlığı tehdit eden, bozan durumlar içinde en önemlilerinden biri olup, içinde yaşadığımız yüzyılda üzerinde durulan toplumsal sorunlardan biridir (Erkal, 2008). Aile içi şiddet, bireylerin yaralanmasına, sindirilmesine, öfkelenmesine veya duygusal baskı altına alınmasına yol açan fiziksel veya herhangi bir şekilde hareket, davranım veya muamele olarak ele alınabilir (Sayıl ve Ark., 2001).

Şiddet, toplumu oluşturan bütün bireyleri etkilemekle birlikte incinebilirliği daha fazla olan bazı gruplar tanımlanmıştır. Bu gruplardan birisi de yaşlılardır (Bilir ve Paksoy, 2007). Yaşlıya yönelik şiddet, genel olarak ileri yaşlarda (75 ve üzeri) rastlanan bir şiddet türüdür. Bu yaşlarda kişi, artık diğer aile bireyelerine daha bağımlı hale gelmektedir. Yaşlılar; fiziksel olarak güçsüzlük, bakıma muhtaç olma, hareketlerde kısıtlılık, maddiyat vb. nedenlerle daha fazla şiddete maruz kalmaktadırlar

* Bu çalışma, 12-14 Ekim 2017 tarihinde Uluslararası III. Adli Hemşirelik II. Adli Sosyal Hizmet I. Adli Gerontoloji Kongresinde sözel olarak sunulmuş ve bildiri özet kitabında özet metin olarak yayımlanmıştır.

** Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü.

*** Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü.

**** Öğr. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Delice Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmetler Programı.

(Alkan ve Fincancı, 2001; Erkal, 2008). Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda yaşlıların çoğunlukla fiziksel şiddete maruz kaldığı, yaşlıya şiddet uygulayanlar arasında ilk sırada yakın aile üyelerinin geldiği ve uğradıkları fiziksel şiddet sonucunda yaralandıkları belirlenmiştir (De Souza ve Ark., 2007; Keskinoglu ve Ark., 2002; Nelson, 2002). Bu nedenle bu çalışma aile içi şiddet mağduru yaşlılar ile ilgili yazılı basında çıkan haberlerin retrospektif olarak incelenmesi amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür.

2. Kavramsal Olarak Yaşlılık ve Yaşlanma

Yaşlılık dönemi fiziksel olarak güçlüklerin yaşandığı, sosyal iletişimde kopmalarının yaşandığı ve bazı zamanlarda birey yaşamını da tehdit eden ve bir arada görülen fiziksel bozulmaların ve hastalıkların yaşandığı bir dönemi tarif eder (Özmenler, 2001:3). Yaşlanma, canlılığın doğumu ile başlayan ve biyolojik ve fizyolojik yeterliliklerinin günden güne azalması anlamına gelen bir zamansal süreçtir. İnsan vücudunun hücre yapısındaki değişimlerin yol açtığı yaşlanma engellenemez bir durumdur. Yaşam döngüsünden hareketle yaşlılık dönemi de bebeklik, çocukluk, gençlik, genç orta yetişkinlik, geç yetişkinlik dönemleri ile birlikte ele alınmaktadır (Dölek, 2011).

Literatürde yaşlılık ve yaşlanma ile ilgili olarak kronolojik yaşlanmadan ziyade daha çok fonksiyonel yaşlanma üzerinde durmaktadır. Yani bireylerin aktif katılımının pek mümkün olmadığı noktadan itibaren yaşlılığın başladığı varsayılır (Gorman, 1999). Yaşlı bireylerin maruz kaldığı şiddet türlerine bakıldığında taranan haberler arasında fiziksel, ekonomik ve cinsel yönden şiddet türlerinin yaygınlık gösterdiği görülmüştür. Buradan hareketle;

Fiziksel Şiddet: Bir bireye fiziksel müdahalede bulunma, darp etme, hırpalama ve dayak atma olarak ifade edilebilir.

Ekonomik Şiddet: Bireyin herhangi bir gelirinin olmamasından kaynaklı olarak parasal açıdan bireyin şiddete maruz bırakılması, yapılan maddi desteğin bireyin onurunu kırarak şekilde kullanılması ayrıca bireyin çalışarak kazandığı parayı özgürce kullanmasına izin verilmemesi olarak ifade edilebilir.

Cinsel Şiddet: Bireyi cinsel içerikli görsellere maruz bırakmak, cinsel içerikli sözel veya fiili girişimlerde bulunmak, taciz, tecavüz ve bireyin eşi dahi olsa isteği olmaksızın cinsel ilişkiye zorlanması olarak ifade edilebilir.

3. Araştırmanın Yöntemi

Yazılı basında yer alan haberlerin sıklığının ve çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yürütülen bu çalışmada ulusal ve tirajı en yüksek dört gazete son 3 yılı kapsayacak şekilde (2015-2017) retrospektif olarak incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini bu gazetelerde yer alan aile içi şiddet mağduru yaşlılar olmaktadır. Farklı gazetelerde yer alan aynı haber ya da haftanın farklı günlerinde tekrar yayınlanan aynı haber bir kez ele alınmıştır. Buna göre 88 habere ulaşılmış, taranan haberler mağdurun cinsiyeti, yaşı, şiddet uygulayan kişiler, şiddet nedeni, haberin geçtiği şehir, aile içi şiddet olayının sonucu değişkenlerine göre gruplandırılmış ve yüzdeler olarak değerlendirilmiştir.

4. Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde gazete taramalarında yer alan yaşlı mağdurun cinsiyeti, yaşı, şiddet uygulayan kişiler, uygulanan şiddetin nedeni, şiddet olayının sonucu ve haberin geçtiği şehir değişkenlerine göre yüzde ve frekans dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 1: Aile İçi Şiddet Mağduru Yaşlıların Yaşa, Cinsiyete ve Maruz Kaldıkları Şiddet Türüne Göre Dağılımı

Yaş	F	%
65-74	26	29.5
75-84	32	36.4
85+	30	34.1
Cinsiyet	F	%
Kadın	48	54.5
Erkek	40	45.5
Şiddet Türü	F	%
Fiziksel	54	61.4
Ekonomik	32	36.3

Cinsel	2	2.3
Toplam	88	100.0

Yapılan gazete taramasında fiziksel şiddete maruz kalan yaşlılar arasında 75-84 yaş grubunda olanlar (%36.4) önde gelmektedir. Bunu sırasıyla 85 ve üzeri yaşında olanlar (%34.1) ve 65-74 yaş arasında olanlar (%29.5) izlemektedir. Dünya literatüründeki araştırmalara göre istismara uğrayan yaşlılardan birçoğu 75 yaşın üzerindeki kişilerdir (Erlingsson ve Ark., 2006, Gülen ve Ark., 2013). Bu durum yaşın ilerlemesi ile birlikte bağımlılık düzeyinin de artması ile açıklanabilir.

Gazete haberlerine göre aile içi şiddete maruz kalanlar arasında kadınlar (%54.5) çoğunluktadır. Nitekim yapılan literatür taramasında da kadınların şiddete erkeklerden daha çok maruz kaldığı belirlenmiştir (Boldy, 2002; Fadiloğlu, 2006; İlhan, 2006; Pavlik ve Ark., 2001). Bu durum kadın nüfusun daha fazla olması, kadınların ekonomik olarak bağımlı olması ve kadına karşı şiddetin daha yaygın olması ile açıklanabilir. Ayrıca toplumsal cinsiyet rollerine yapılan atıflar ve ataerkil toplum yapısının dünya genelinde daha hakim bir durumda bulunması; yaşlı dahi olsa yine kadınların daha fazla şiddet görme riskini ortaya koymaktadır.

Yapılan gazete taramasında son 3 yılda yaşlıya yönelik aile içi şiddet haberlerine konu olan şiddet türleri arasında %61.4 ile fiziksel şiddet önde gelmekte iken bunu %36.3 ile ekonomik şiddet izlemektedir. Artan (1996) tarafından yapılan çalışmada, yaşlıların %25.6'sının fiziksel istismara maruz kaldığı belirtilmiştir. İlhan'ın (2006) çalışmasında, yaşlı istismarının %40.5'ini duygusal, %29.7'sini ihmal, %20.3'ünü ekonomik ve %9.5'ini fiziksel istismar oluşturmuştur. Kıssal'ın (2009) araştırmasında yaşlıların %9.4'ünün psikolojik istismar, %8.2'si ihmal, %4.2'si fiziksel istismar, %2.1'i ekonomik istismar, %9'unun ise cinsel istismara maruz kaldıkları belirtilmiştir. Yapılan benzer araştırmalarda büyük çoğunlukla fiziksel şiddetin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu durumda karşı taraftaki bireye vurma, fiziksel olarak zarar verme, tokat atma gibi durumlarda daha çok ön plana çıkmaktadır. Cinsel şiddetin az bir orana sahip olması noktasında çekinceler olması nedeni ile bireylerin bu durumu cinsel şiddet değil de fiziksel şiddet içerisinde ifade edebileceği düşünülmüştür.

Tablo 2: Yaşlıya Şiddet Uygulayan Aile Üyelerinin Dağılımı

Yaşlıya Şiddet Uygulayan Kişiler	F	%
Oğlu	32	36.4
Kızı	24	27.3
Eşi	18	20.4
Gelini	8	9.1
Torunu	6	6.8
Toplam	88	100.0

Yapılan taramada yaşlı bireye aile içi şiddet uygulayanlar arasında erkek evlat ilk sırada yer alırken (%36.4), ikinci sırada kız evlat (%27.3), üçüncü sırada ise eş (%20.4) yer almaktadır. Amerika'da 1996 yılında yapılan Ulusal yaşlı istismarı çalışmasında da yaşlılara şiddet uygulayanların üçte ikisinin yetişkin çocukları ve eşleri olduğu belirtilmiştir (Nelson, 2002). Boldy ve arkadaşlarının (2002) yaptığı çalışmada yaşlıların %22'sinin kızları tarafından, %21'inin ise oğulları tarafından şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir. Oh ve arkadaşlarının (2006) çalışmasında ise, yaşlıların %80'inin oğlu ya da gelini tarafından istismar edildiği saptanmıştır.

Artan tarafından (1996) yapılan çalışmada, yaşlıya fiziksel şiddet uygulayanlar arasında ilk sırada gelinlerin geldiği, bunu erkek çocukların, damatların, kardeş, kız çocukları ve son sırada torunların takip ettiği görülmüştür. Bu bulgular, yaşlıya karşı uygulanan şiddetin kaynağının aile olduğunu göstermektedir. Bu yaşlarda kişi, artık diğer aile bireylerine daha bağımlı hale gelmektedir. Bu sebeple, hem direkt olarak kendisinin şiddete direnebilmesi, hem de tavır alabilmesi daha güç bir hale gelmektedir (Erkal, 2008). Yaşlı bireylerin birinci derece yakınlarından fazlaca şiddet görmesi ilerleyen zamanlarda kendilerinde meydana gelen bakım sorunu ve güçlükleri nedeni ile olabileceği; bu bağlamda yaşlı bireyin, çocuklarının yanında kalırken maruz bırakıldığı şiddeti göz ardı edebileceği düşünülmektedir. Bağımlılık ve öz bakım açısından kendine yetemez bir hale gelen yaşlılar için şiddet görme olasılığı ve sıklığının arttığı ifade edilebilir.

Tablo 3: Yaşlıya Uygulanan Aile İçi Şiddetin Nedeni

Şiddet Nedeni	F	%
Yaşlının parasının alınmak istenmesi	38	43.2
Bakım veren bireyin ruhsal sorunları	26	29.5
Şiddet uygulayanın madde bağımlısı olması	8	9.1
Şiddet uygulayanın yaşlının şiddetine maruz kalması (eş)	6	6.8
Yaşlının altına kaçırması	5	5.7
Şiddet uygulayanın işsiz olması	5	5.7
Toplam	88	100.0

Yaşlıya şiddet uygulanma nedenlerine bakıldığında ise; ilk sırada “aile üyeleri tarafından yaşlının parasının alınmak istenmesi” gelirken (%43.2), bunu sırasıyla “yaşlıya bakım veren bireyin ruhsal sorunlarının bulunması” (%29.5) ve “şiddet uygulayanın madde bağımlısı olması” (%9.1) izlemektedir. Yapılan diğer araştırmalar da bu bulguyu destekler niteliktedir. Emekli maaşlarının ellerinden alınması için şiddete uğrayan yaşlı anne-baba sayısı oldukça yüksektir (Dural ve Con, 2011). Bu durum sosyoekonomik düzeyi düşük olan çocukların maaşı olan yaşlıdan faydalanmak için ona evinde bakmayı kabul etmesinden kaynaklanmış olabilir. Ayrıca yaşlıların ekonomik istismarının diğer şiddet grupları arasında yüksek oranlara çıkması da bulgular arasından paralellik olduğunu gösterir niteliktedir.

Tablo 4: Yaşlının Uğradığı Aile İçi Şiddet Olayının Sonucu

Şiddet Olayının Sonucu	F	%
Yaralanma	52	59.1
Ölüm	28	31.8
Huzurevine yerleştirilme	6	6.8
Kalıcı sakatlık/Engel durumu	2	2.3
Toplam	88	100.0

Gazete taramasında yer alan yaşlıların yarısından fazlası (%59.1) uğradıkları aile içi şiddet sonucu yaralanmışlardır. %31.8' lik bir kesim ise uğradıkları aile içi şiddet neticesinde ölmüştür. Yaşlılara yönelik şiddet ve istismarda yıllara göre artan oranda ölümle sonuçlanan travmaların uygulandığı görülmektedir (Gupta ve Ark., 2004; Tueth, 2000).

Toplumun hassas ve incinebilir nüfus yapısını oluşturan yaşlılar dayanıklılığı az olan kişilerdir. Bu nedenle de fiziksel şiddet karşısında yaralanma ve ölüm riskini daha fazla taşımaktadırlar. Fiziksel şiddetin, şiddet türleri içerisinde en yaygın grubu oluşturması beraberinde aile şiddet durumunun çıktılarında yaralanma, ölüm gibi toplamda %91 oranına karşılık gelen bir sonuç vermektedir.

Tablo 5: Aile İçi Şiddet Mağduru Yaşlıların Habere Konu Olan İllere Göre Dağılımı

Şehir	İstanbul	Adana	Diyarbakır	Gaziantep	Bolu	Manisa
F	32	20	14	8	3	3
%	36,4	22,8	15,9	9,1	3,4	3,4
Şehir	Antalya	Mersin	Balıkesir	Kayseri	Nevşehir	Toplam
F	3	2	1	1	1	88
%	3,4	2,2	1,1	1,1	1,1	%100

Haberin konu olduğu iller sıralamasında; İstanbul ilk sırada yer alırken (%36.4), bunu sırasıyla Adana (%22.8) ve Diyarbakır (%15.9) izlemektedir. İstanbul' un kozmopolit bir şehir olduğundan ve nüfusunun fazlaca olmasından dolayı elde edilen sonucun beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Ayrıca verilerin elde edildiği 11 şehir göz önünde bulundurulduğunda Nevşehir ve Bolu illeri dışındaki şehirlerin büyük şehir statüsünde olduğu belirlenmiştir. Buna bağlı olarak şehirlerin nüfus durumu, toplumsal yapısı, insan ve kültürel çeşitliliğinin şiddet konusunda bir belirleyici olduğu ifade edilebilir. Genel anlamda büyükşehirlerde suç, suça sürüklenme, şiddet, hırsızlık, gasp,

cinayet vb. gibi olayların daha çok yaşanır olması araştırma bulgularını bu yönü ile destekler niteliktedir.

5. Sonuç ve Öneriler

Yaşlıya karşı şiddet yaşlıları inciten, yaralayan, psiko-sosyal sorunlara yol açan önlenemez bir sorundur. Araştırma sonuçlarına göre, aile içi şiddete uğrayan yaşlılar arasında 75-84 yaş grubunda olanlar, kadınlar, oğlu tarafından şiddete maruz kalanlar, parasının alınması amacıyla şiddet görenler ve uğradıkları fiziksel şiddet sonucu yaralananlar önde gelmektedir. Haberin konu olduğu iller sıralamasında ise; İstanbul ilk sırada yer alırken, bunu sırasıyla Adana ve Diyarbakır izlemektedir.

Dünya genelinde ve ülkemiz özelinde giderek yaşlı nüfus oranının artış göstermesi, beraberinde yaşlılara yönelik yapılacak ya da yapılan çalışmaların sayısını artırmıştır. Yaşlı bireylerin şiddetten uzak kalması, öz bakım becerilerini yerine getirerek kendilerine yetebilir bir durumda olmaları, kaliteli yaşlanma süreci geçirmeleri oldukça önemlidir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar yaşlıların risk altında bulunduğu ve ihmal, istismar edilme konusunda çocuklarla benzer bir yapıya dönüştüklerini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda araştırmadan elde edilen sonuçlara yönelik bazı önerilere yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında;

- Yaşlıların aile içi şiddetten korunmaları konusunda yaşlıların bilgilendirilerek farkındalık yaratılması,
- Bu farkındalığın yaratılması için bilgilendirici programlar, eğitimler düzenlenmesi,
- Kaliteli yaşlanmanın en önemli unsuru gelir durumunun iyileştirilmesine yönelik makro boyutta adımların atılması,
- Yaşlıların çocuklarına karşı "bana bakmalı" bakış açısını değiştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalı,
- Yaşlılara evde sağlanan bakım hizmetinin geliştirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması, bu konuda ailelerin ekonomik, sosyal ve psikolojik açıdan desteklenmesi,
- Şiddeti önlemede hükümet programları, yasal düzenlemeler, medya, resmi ve gönüllü kuruluşlar, eğitim kurumları vb. aracılığıyla çalışmaların planlanması,
- Yaşlıların huzurevi bakım modeline yönelik ön yargılarını kırarak; huzurevinin alternatif bir bakım modeli olduğu ve yaşlılar açısından tercih edilebilirliğinin artırılması,
- Gelir durumu düşük olan ve huzurevlerinin ücretsiz kontenjanı ile buralarda bakım altında kalan yaşlılara yönelik kontenjanın artırılması,
- Yeni huzurevi ve bakım merkezlerinin başta kamu tarafından açılarak çoğalması ayrıca özel teşebbüs noktasında da açılması yönünde teşvik edilmesi,
- Konu ile ilgili araştırmaların artırılarak geniş örneklem grupları ile yeni çalışmalar yapılması önerilir.

KAYNAKÇA

- AKDEMİR, N., Görgülü, Ü., & Çınar, Fİ. (2008). "Yaşlı istismarı ve ihmali", *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, S. 15, s. 68-75.
- ALKAN, N. & Fincancı, ŞK. (2001). "Aile İçi Şiddette Adli Tıbbın İşlevi", Ankara: I. Ulusal Aile Hizmetleri Sempozyumu. TC Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Bilim Serisi: 117, s. 149-153.
- ARTAN, T. (1996). *Aile İçi Fiziksel Yaşlı İstismarı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Bölümü.
- BİLİR, N., Paksoy, N. (2007). *Değişen Dünyada ve Türkiye'de Yaşlılık Kavramı*. Temel Geriatri (Ed: Kutsal YG, Ed Yrd: Aslan D) Ankara: Güneş Kitabevleri.
- BOLDY, D., Webb, M., Horner, B., Davey, M., and Kingsley, B. (2002). Elder abuse in Western Australia, report of a survey conducted for the department for community development - seniors' interests. Perth, Curtin University of Technology, Division of Health Sciences. Freemanson's Centre for Research into Aged Care Services.
- DE SOUZA, JA., de Freitas, MC., de Queiroz, TA. (2007). Violence against the aged: Documental analysis. *Rev Bras Enferm*. S. 60 (3), s. 268-72.
- DURAL, B., Con, G. (2011). Türkiye'de sosyal devlet ve yaşlı hakları üzerine bir inceleme. Kocaeli: *Sosyal Haklar Uluslararası Sempozyumu III*. s. 483-496.
- ERKAL, S. (2008). Aile içi şiddet ve yaşlılar. <http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/yaslivesiddet.pdf> (Erişim: 06.04.2017).
- ERLINGSSON, CL., Carlson, SL., Saveman, BT. (2006). Perceptions of elder abuse: voices of professionals and volunteers in sweden-an exploratory study. *Scand Journal Caring Science*, S. 20, s. 151-159.
- FADİLOĞLU, Ç. (2006). *İleri Geriatri Hemşireliği*. İzmir: Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri.

- GORMAN, M. (1999). Development and the rights of older people. The aging and development report: poverty, independence and the world's older people. *Earthscan publications*, s. 3-21.
- GUPTA, A., Rani, M., Mittal, AK., Dikshit, PC. (2004). A study of homicidal deaths in Delhi. *Medical Science Law*, S. 44, s. 127-132.
- GÜLEN, M., Aktürk, A., Acehan, S., Seğmen, MS., Açıkalin, A., & Bilen, A. (2013). Yaşlı istismarı ve ihmali. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, S. 22(3), s. 393-407.
- İLHAN, F. (2006). *Ankara İli Yenimahalle İlçesi Anadolu Mahallesi'nde aile içi yaşlı istismarının saptanması*. Uzmanlık tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- KESKİNOĞLU, P., Giray, H., Pıçakçefe, M. (2004). Yaşlıda Fiziksel, Finansal Örselenme ve İhmal Edilme. *Türk Geriatri Dergisi*, S. 7(2), s. 57-61.
- KIŞSAL, A., Beşer, A. (2009) Yaşlı istismar ve ihmalinin değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, S. 8(4), s. 357-64
- NELSON, D. (2002). Violence against elderly people; A neglected problem. *The Lancet*, S. 360(5), s. 1094.
- OH, J., Kim, HS., Martins, D., Kim H. (2006). A study of elder abuse in Korea. *International Journal of Nursing Studies*, S. 43, s. 203-214.
- ÖNAL DÖLEK, B. (2011). *Türkiye'de Üniversite Hastanelerindeki Geriatri Bilim Dallarına Bağlı Geriatri Ünitelerinde Verilen Hizmetin Sosyal Hizmet Temelinde Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZMENLER, KN. (2001). Yaşlılık çağı depresyonları. *Duygu durum dizisi*. S. 3, s. 109-15.
- PAVLİK, VN., Hyman, DJ., Festa, NA., Dyer, CB. (2001). Quantifying the problem of abuse and neglect in adults-analysis of state wide database. *Journal of American Geriatrics Society*. S. 49(1), s. 45-48.
- Sayı, I., vd. (2002). *Aile İçi İlişkiler ve Sorunlar*. Ankara: 2001 Yılı Aile Raporu (Hazırlayan: Çayboylu İ.) *TC Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları*, Yayın No: 120.
- TUETH, MJ. (2000). Exposing financial exploitation of impaired elderly persons. *Am J Geriatr Psychiatry*, S. 8, s. 104-111. World Report on Violence and Health. Abuse of the Elderly. (2002). Chapter 5. *World Health Organization*, Geneva, http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/full_en.pdf. (Erişim: 06.04.2017)